

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

**МАТЕРІАЛИ
круглого столу (вебінару)**

**«ЗАПОБІГАННЯ ВИНИКНЕННЮ НАДЗВИЧАЙНИХ
СИТУАЦІЙ, РЕАГУВАННЯ ТА ЛІКВІДАЦІЯ ЇХ НАСЛІДКІВ»**

29 лютого 2024 р.
Харків

ВИДИ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ І ПРАВИЛА ПОВОДЖЕННЯ В НИХ

Коханенко В.Б., к.т.н., доц, НУЦЗ України

До надзвичайних ситуацій відносяться природні явища, техногенні та військові надзвичайні ситуації. На сьогоднішній день дане питання є дуже актуальним тому, що триває військовий стан з 24 лютого 2022 року, з дня повномасштабного вторгнення зі сторони РФ до сьогодні. За цей час малися прильоти ракет, градів як по промисловій інфраструктурі, так і по жилим кварталам. Ці обставини викликали необхідність евакуації великої кількості потерпілих. Оскільки військовий стан триватиме і далі, то необхідно розробити та ознайомити населення з діями під час надзвичайних ситуацій, викликаних військовою агресією. До таких надзвичайних ситуацій відносяться: вибухи, стрілянина, викид небезпечних хімічних рідин та інші. Розглянемо дії населення при загрозі вибуху. До небезпечних факторів вибуху належать: ударна хвиля (миттєво підвищений тиск повітря), шум, яскраве світло, теплове випромінювання, газоподібні продукти, а також його наслідки – уламки і фрагменти будинків і споруд, які розлітаються й підхоплюються ударною хвилею.

Найнебезпечнішими є вибухи в житлових і громадських будинках, а також у місцях скупчення людей. Вибухонебезпечними предметами є газове обладнання, побутові прилади і апаратура, водонагрівальні бачки, а також боєприпаси, які не розірвались, саморобні вибухові пристрої тощо.

У разі виявлення боєприпасів та підозрілих предметів слід виконати таке:

1. Позначити (обгородити) їх місцезнаходження (не можна брати в руки або торкатися до них).
2. Сповістити оперативно-рятувальну службу за номером “101”, місцеві органи влади, поліцію.
3. Очікувати на прибуття представників влади.

З появою запаху газу необхідно: закрити кран газопроводу або винести з приміщення газовий балон, провітрити приміщення; категорично заборонити користування сірниками, запальничками, свічками, телефоном, включення електричного освітлення.

Розглянемо дії населення при загрозі стрілянини.

Вогнепальна зброя: пістолети, револьвери, мисливські рушниці, гвинтівки, автомати, кулемети тощо використовуються з терористичною і злочинною метою, при проведенні військових операцій та дій, а частина населення просто має таку зброю на руках, що за певних обставин може спричинити жертви серед мирного населення. Якщо Ви потрапили у перестрілку на вулиці слід діяти в такій послідовності:

1. Одразу ж ляжте і озирніться, щоб вибрати найближче укриття і пробратись до нього, не піднімаючись у повний зріст (будь-яке мінімально заглиблене укриття або високий бордюр краще, ніж ніякого).

2. За першої нагоди – сховайтеся у метро, підземному переході, під'їзді або підвалі найближчого будинку, підземному овочесховищі.

3. Дочекайтесь закінчення перестрілки, виходячи з конкретної обстановки, прийміть рішення щодо подальших дій.

Як діяти, якщо стрілянина застала Вас вдома:

4. Почувши стрілянину, не підходити до вікон і не висовуватися для з'ясу-

вання обстановки, виключити світло у кімнатах.

5. Укритися у ванній кімнаті, лягти у ванну або на підлогу для запобігання поразки кулею від рикошету.

6. Слідкуйте за обстановкою, якщо внаслідок стрілянини у квартирі з'явилося загорання, а стрілянина не закінчилась, закрийте двері у кімнату та, пересуваючись повзком, укрийтеся у під'їзді подалі від вікон.

З проведенням бойових дій у Вашому місті: продукти (консерви, макарони, картоплю, сіль), запаси води, миючі засоби, сірники, свічки запасайте завчасно; при обстрілах спускайтесь у підвал; пам'ятайте про можливі пограбування, зробіть схованку у квартирі (будинку); виконуйте заходи правового режиму воєнного стану; завжди майте при собі документи.

Розглянемо дії населення при викиді небезпечних хімічних рідин.

Небезпечні хімічні речовини здатні переноситись за напрямком вітру на великі відстані, проникати у негерметизовані приміщення, викликати ураження не тільки в результаті безпосереднього впливу на людей, але і через забруднену воду, харчові продукти, оточуючі речі. Характеризуються швидким настанням медичних симптомів (від 1 хвилини до години) та утворенням зони зараження, на зовнішній межі якої 50% людей втрачають працездатність (ураження життєво важливих органів).

Хімічні речовини, які при певній кількості, що перебільшує гранично допустимі величини концентрації, можуть призвести до загибелі, гострого чи хронічного захворювання або отруєння людей, називають небезпечними хімічними речовинами. Найбільш поширеними з них є хлор, аміак, сірководень, нітратна (азотна) кислота, сірчаний ангідрид.

При аварії з викидом небезпечних хімічних речовин слід діяти так:

1. Якщо Ви знаходитесь на вулиці, негайно застосуйте найпростіші засоби захисту органів дихання та, відповідно до отриманої інформації, виходьте із зони зараження у вказаному напрямку.

2. Якщо відсутня можливість залишити небезпечну зону, зайдіть у найближче приміщення і візьміть участь у його герметизації (головна небезпека – це перші години, з часом концентрація зменшується і відноситься вітром).

3. Якщо Ви вдома, вимкніть газ і електропостачання, надійно загерметизуйте приміщення, харчові продукти і створіть в ємностях запас води, чекайте повідомлень про ситуацію, яка склалася.

4. Почувши з повідомлень, що небезпека минула, помийтесь з милом, ретельно вимийте очі і прополощіть рот, зніміть верхній одяг і провітрити його на вулиці, прийміть душ. Органи управління цивільного захисту зобов'язані надавати населенню через засоби масової інформації оперативну та достовірну інформацію про:

Надзвичайні ситуації, що виникли, з визначенням їх меж поширення і наслідків; способи та методи захисту від них.

ЛІТЕРАТУРА

1. Захист і самопоміч у надзвичайних ситуаціях. Державна служба України з надзвичайних ситуацій. Текст і редакція С.І. Осипенко, О.В. Ткач. – К., 2019. – 48 с.